

Csete Ildikó laudációja a Széchenyi Társaság díjának átadásakor MTA Felolvasó terme 2015.szeptember 21.

Laudator:

Kőrösiné dr. Merkl Hilda

a Széchenyi Társaság elnökségének tagja

A valódi művészet célja sohasem lehet önmaga, a l'art pour l'art, az igaz művészet felelősségteljes szolgálat, az igazság szolgálata a szépség, az esztétikum eszközeivel és nemcsak ünnepi alkalmakkor.

Az elmúlt napokban óráról órára hallunk tudósításokat Beremendről, a magyar-horvát-szlovén hármasság határ közelében fekvő városról, ahol érzelmek, indulatok kavarnak és megszámlálhatatlan probléma fakad az újkori népvándorlás nyomán. A váratlan helyzet provokálja egyéni és közösségi, külső és belső erkölcsi rendszerünket. A rászorulókat sajnos nem jutnak, vagy nem akarnak eljutni a Beremenden magasodó Megbékélés kápolnába. Pedig a stílszerűen, a hely jellegéhez igazodva, betonból épült, merészen a magasba törekvő tornyok üzenetükkel a jelen helyzetre is megoldást jelentenek. A különleges kápolna Csete György Prima primissima díjas építész alkotása. A kápolna belső terét a három határos ország nemzeti színeiben pompázó zászló uralja, miközben harangjai a három nemzeti himnusz első hangjait zengik, három országban hallhatóan. A reményt és a fényt sugárzó szivárványos zászló megálmodója Csete Ildikó, textilművész. A kápolna kettőjük alkotása, a kifejező magyar fogalom: a fele-ség szószerinti megvalósulása. A Csete házaspár munkái egymásba fonódnak, azonos forrásokból merítenek, feltételezik, kiegészítik egymást. Legékebben a közös kiállításokon kiáltják a világba katartikus üzeneteiket.

Csete Ildikó 1959-től a Magyar Iparművészeti Főiskola hallgatója, majd 1961-1973 között a Goldberger Textilnyomógyár tervezője volt. Több fontos díj elnyerése után 1974-től önállóan, saját műtermében dolgozik.

Témái, motívumai, teremtő ötletei tiszta forrásból, a népművészetből és a magyar történelmi múltból táplálkoznak. Kezdetben a magyar népművészet formavilágának felhasználásával készített használati tárgyakat, gyermekjátékokat, ruhákat, zászlókat, terítőket és oltárterítőket, függönyöket.

A textiliparban szerzett tapasztalatai alapján sikerre alkalmazta és tökéletesítette az ún. silkscreen, selyem-nyomat technikát. Munkái mindig egyedi, kézműves tárgyak maradtak. Textiljei gyakran a kortárs organikus építészetnek az ő gondolkodásával rokon téralakításához kapcsolódtak. A szép terek munkái nyomán szakrális jelleget öltöttek, de ékeivé váltak a valóban szakrális tereknek, szentélyeknek, oltároknak. Magyarország szinte minden területén díszítenek templomokat Csete Ildikó terítői, kárpitjai, zászlói, melyek mélyen a hagyományban gyökerező motívumaikkal, természetes anyagokkal, a föld színeivel és az istenit jelképező arannyal, ezer szállal kötik össze az eget és a földet.

„ A természet variációi mindaddig a képi és formai változatok (és a logikai felismerések) forrásai maradtak számára, és mindaddig ezek töltötték meg az általa

felruházott belső tereket, amíg fel nem fedezte az írásjelek, archaikus betűtípusok ornamentálisát.”

„Csete Ildikó gyűjteményes kiállítása az ornamentika modern szellemű megújításáról beszél. Geometrián alapuló rendszerek helyett saját, nyitott, képi struktúrákat épít a motívumokból a több négyzetméteres vásznanakon”- írja egyik méltatója.

Maga a művész így vall erről:

„A kiállított művek közül mindegyik szívem szerint való. Legkedvesebbek mégis a magyar nyelv ómagyar nyelvemlékeit feldolgozó alkotások.”

A bátran didaktikus, szépséggel tanító, büszkeségre buzdító, önazonosságot erősítő és kincseinket alázatosan megőrző attitűd sugárzik a több jelrendszert egybeszővő történelmi írásokból. A több m²-es vásznanak kultúránk kőbe-szívbe vésett nyelvemlékeit varázsolják elénk a nyelvtörténet, a nyelvészet és a művészi képi megjelenítés kimeríthetetlen eszköztárával.

Szent István Király Intelmei, mely latinul íródott ugyan, de Csete Ildikó alázattal rovásírásra.

Ómagyar Mária-siralom (1300 k.) mely elsőként készült el, amely kétrészes, a bal oldali az eredeti szöveg, jobb oldalon az értelmezése látható. Középen a Krisztust jelképező és a gazdag változatokban jelentkező búza, búzakéve az életet jelképező jelentéssel.

Halotti beszéd és Könyörgés (1192-1195 között), a magyar nyelv első összefüggő szövegemléke.

Pannon-tengeri töredékek rovásírásos szavakat mutat be, jelentésükkel együtt.

A tihanyi apátság alapítólevele (1055) az első eredeti formában fennmaradt magyarországi oklevél, mely mintha műholdról készített felvétel lenne, így közelítve a mai korhoz a dokumentumot.

„A „beszédes” díszítőmotívumokból, illetve természeti elemekből beszédes formákat és végtelenített képeket (egyszerre jeleket és ornamentekeket) alkotó Csete Ildikó szakrális rendeltetésű textiljein azonban idővel részben szabályossá rendeződtek a motívumok. „A szövegek „végtelen” folyama ornamentális, jelentésük az újraírásukban (újramondásukban) – a rítusban – rejlik.” és mindegyik alkotást áthatja „a középkori scriptor alázata”.

A szó szerint írásos textil-kompozíciók jelentős részben Csete György szakrális építészetéhez kötődnek, mint az *orfői Forrásház, Debrecen-tégláskerti református templom, a Füzéri vár lábánál található Ravatalozó vagy a Megbékélés kápolna Beremenden, a halászteleki 56-os hősök kápolnája, ópusztaszeri Erdők temploma, kőszegi református Csillagtemplom, mind-mind az „élet házai”, beleértve a Ravatalozót is, mert ahogyan egy méltatójuk fogalmaz: mind az épületek, mind a textilek „fénytengelyre vannak fűzve”.*

A művésznő számos kitüntetés jogos birtokosa.

1967 és 1971 Az év legszebb terméke díj

1978 Gyermekjáték I. díj

1999 Magyar Örökség díj

2007 Bethlen Gábor díj Csete Györggyel közösen

Megszámlálhatatlan kiállítás jelzi az életút állomásait itthon és külföldön.

Számtalan közgyűjtemény és középület tereit díszítik alkotásai.

Ezen a helyen szeretnénk ismét megköszönjük Csete Ildikónak a Széchenyi Társaság zászlaját.

A művészetével sugalmazott általános érvényű prófétai kérdést így öltözteti a szavak köntösébe a Pannon-tengeri töredékek kapcsán az új évezred kezdetén, 2000 januárjában: *„És végtelen magasságból elindul egy tiszta vízcsepp. Megérinti, és elenyészik a történelem ókútjának tükrében, egyre táguló köröket vetve. Ezüstös fényszikrák születnek, sziporkáznak. Megérkezett az új ÜZENET. Észrevesszük? Figyelünk rá?”*

A Széchenyi Társaság 2015 évben egyhangú szavazással döntött arról, hogy Csete Ildikó életművéért a Széchenyi Társaság díjával mond köszönetet, melyhez őszintén gratulálunk és kívánjuk, hogy további életútját is a szivárvány alatt járassa. alatt.

Figyelmük megtisztelő volt! Köszönöm!